

Stupor

duizendnegen.nl/stupor

6 13
Pepijn Schoen

1. De juiste balans

Pre

Ze zag er oprecht geschrokken uit, bleekjes, handen die spontaan begonnen te trillen. Waarschijnlijk was de massa haar vanmiddag alweer vergeten. Ik vergeet niet.

Het moet ook angstaanjagend zijn geweest, een donkere gestalte op je pad in een nacht waarin de wereld wordt warm gehouden door een deken van sneeuw. Haar kleine hondje piepte angstig. Van honden wordt beweerd dat ze intelligent zijn. De verstandige beslissing zou wegrekken zijn, maar in plaats daarvan bleef het beest bij zijn baasje hangen.

Ik had medelijden met haar, een beetje, kriebelend rond mijn middenrif. Gedane zaken nemen geen keer. Zij was zondig, ik bespaarde haar een aflat. Het hondje rende nog steeds jankend rond toen ze al lang en breed op de grond lag, en ik de straat uit liep.

~

Mijn kamer was al dagen rommel aan het verzamelen, maar alleen een opletterend iemand kon dat opmerken. Het enige teken was de lege pizzadozen van de supermarkt om de hoek. Als mijn stemming goed was zag ik het als een kunstwerk, modern en onbegrepen.

Recht tegenover het bed was mijn bureau, een werkplek aan het enige raam van het appartement. Het bed was keurig opgemaakt en niet beslapen. De vingerafdrukken die ik licht nog zag nagloeien op mijn toetsenbord waren stille getuigen van het feit dat ik niet voor de nachtrust koos. Slaap was eerder iets wat mij ontvoerde, zo nu en dan, om de hoek komend als ik er het minst op voorbereid was. Vijf jaar terug spraken collega's nog regelmatig betuttelend over mijn naar hun mening absurde bioritme. Nu kreeg ik hooguit een meewarige blik van een van de mannen als ik vijf minuten te laat binnen kwam sjokken, met wallen onder mijn ogen en mijn nooit ontbrekende thermoskan koffie onder mijn arm.

Het hele kantoor was bezaaid met computers en dikke grijze beeldbuizen, al lang uit de tijd maar in dit archaisch systeem kunstmatig in leven gehouden. Ik liep langs de rijen monitors naar mijn hokje, waar geen PC te ontdekken viel. Het analyseren van foto's voor de veiligheidsdiensten gaat nog altijd het beste met de hand.

Ik was er goed in, de beste misschien. Al meerdere malen was mij een hogere functie aangeboden, maar voor publiekelijk leiding geven was ik niet gemaakt. Vertel me wat ik moet doen, geef me twee plaatjes en een pen, en ik geef antwoorden. Maar moet ik de vragen verzinnen, commando's uitdelen, dan haak ik af.

In het epicentrum van de uitgespreide foto's en documenten lag een exemplaar die in zijn eentje in op zich vreemde situatie moest verklaren. Een overval op een tankstation, met geen van de getuigen die kon of wilde zeggen wie de dader was. En een dode dame verderop. We concentreerden ons op het

laatste beeld uit de film, waarna alle bewakingscamera's uitgevallen waren. Twee seconden later ontvingen de hulpdiensten een noodoproep van dat station, maar tegen de tijd dat ze ter plaatse waren deed iedereen alsof er niets gebeurd was. Een overbodige noodkreet, bijna, maar het was duidelijk dat er iets niet in orde was.

Vijf minuten later stommelde ik het kantoor van mijn leidinggevende binnen.

“Het is simpel, baas. Zie je hem?” Ik wees naar een man in een overall. “Niemand zegt wat omdat ze bang voor hem zijn, bang vermoord zullen worden. Zoek goed in de berm bij het tankstation.” Ons kent ons.

De baas keek sceptisch maar hij had geleerd om op mijn instincten te vertrouwen. Een gezonde levensinstelling.

Ik kreeg gelijk, uiteraard. Nog geen uur later werden we bijeengeroepen voor spoedoverleg in verband met een onopgeloste moord.

Het verloop van de rest van de dag was voorspelbaar, dus ik las de krant. Na drie uur kwam de melding dat de man in de overall gevonden was, dood in zijn auto. Tegen een viaduct aangereden, de auto die als een harmonica hem in zijn buik had getracht te comprimeren. Zelfmoord ingegeven door schuldgevoel kwam vaak genoeg voor, van een echt onderzoek zou het niet meer komen.

Om vijf uur liep ik naar huis.

“De begraafplaats is de andere kant op!” riep een jongen.

Ik klampte me vast aan het idee dat levenservaring hoop op verbetering gaf.

Die avond at ik mijn gebruikelijk maal. Voor het eerst in een week sliep ik in mijn bed. Niemand zou de volgende ochtend mijn kamer binnenlopen en zich afvragen waarom mijn kussen nat was.

2. Een vrije dag

In theorie had ik kunnen uitslapen. Met een hart dat overtoeren maakte schoot ik wakker.

Als ik uit mijn raam keek zag ik de binnenplaats van het gebouwencomplex, met een kleine speeltuin. Ik vermaakte me regelmatig met het voorspellen van de snelheid van een kind onderaan de glijbaan, tot een vader mij toebeet dat ik hier niet rond diende te hangen. Mijn staren schrok de kinderen af, beweerde hij. Doodsbang.

Bij een tweedehandszaakje had ik een telescoop aangeschaft, ooit in het bezit van een eerdere heer, na zijn heengaan door geen familielid gewild. Door de luxaflex bekeek ik de speeltuin zonder dat iemand er aanstoot aan nam. Ik zag het plagen van de kinderen, ik zag hoe een jongen in tranen uitbarstte en wegrende. Ik zag de schommel vlak voor mijn ouderlijk huis, en ik rende weg.

Op zulke momenten was ik gewoon koffie te zetten. Koffie verdoofde, de placebo nog sterker dan de echte cafeïne. Ik wist niet waarom, ik stelde het slechts vast en wendde het aan wanneer nodig.

Met een boek op schoot probeerde ik me niet af te laten leiden door de bewegende cijfers op het computerscherm. De machine was al bijna veertien uur aan het rekenen en ik wilde dit virtueel werk niet weggooien. Elke halve pagina keek ik toch op om te kijken of er al resultaat was, tot ik uiteindelijk besloot me maar aan digitale taken toe te wijden.

Nadat ik concludeerde dat de computer momenteel meer problemen opwierp dan oploste, liep ik geërgerd weg. Mijn bewijs dat ik superieur aan de machine was, een vergelijkbare vlucht zag ik hem niet maken.

De neongroene cijfers van mijn wekker vertelden mij dat ik acht altijd kostbare uren van mijn leven had verspild. Dit impliceerde dat de kans op fatsoenlijk eten vinden tot nul gereduceerd was. De koelkast vertelde me dat ook mijn pizza's op waren. Ik keek om me heen.

Een plots opdoemende vlag van dapperheid zette me ertoe de deur uit te stappen, de deur uit en

naar de buurvrouw, naar de supermarkt verderop in de stad.

Een kwartier later stond ik nog in dezelfde pose en concludeerde dat ik er niet op uit zou gaan. Ik vroeg me af of mijn gedrag normaal was, de norm. Of het vaker voorkwam dat mensen een dagelijkse val van radeloosheid naar nutteloos werk naar onzekerheid naar ergernis over het voorgaande doormaakten. Ik wilde het vragen, maar niemand vroeg mij ernaar.

Niemand vroeg mij naar de tijd. Ik zou met mijn mond vol tanden staan, maar een vraag om tijd is een vraag om aandacht.

Zonder twijfel had ik meer uithoudingsvermogen dan een muis, die ik pas na twee weken zonder voedsel had zien overlijden. Ik zou me ook best kunnen redden met een avond zonder eten.

Na de uren in de dag weg te hebben late tikken lag er nog een avond voor me. Uit verveling ging ik nog wel eens douchen, meestal ook om te voelen dat ik nog leefde. Warm stromend water werkte in op mijn bewustzijn, net als de regenbuien die om de dag kwamen.

In de avonden had ik het zwaar. Het kon zijn dat mijn besef ervan aangesterkt was, aangezien ik elke avond thuis was. Overdag kon ik gedachten uitschakelen en doen wat er van me verwacht werd, maar na zonsondergang moest ik zelf boetseren.

Lang heb ik met een gevoel tussen bewondering en verwondering met mijn telescoop naar mijn overburen gekeken. Ze kregen het voor elkaar om elke nacht rond half twaalf het licht te dimmen, een zelfde ritueel uit te voeren en uit het zicht te verdwijnen. Het was een wedloop wie het het eerst verveeld zou zijn; de man, de vrouw of ik. Ik dolf het onderspit, maar na niet al te lang kwam de man alleen te zitten.

Om mij uit de neerwaartse spiraal van jaren overdenken te helpen besloot ik dat goede nachtrust gebaat was bij port. Voor dezelfde slaap was steeds meer nodig, leek het. Ik had me voorgenomen me van deze neergang te onthouden, maar ik trok toch een fles port open, routineus. De laatste. Secondes wegtellen werkte nauwelijks meditatief, maar het was mij zo gewoon dat ik er niet aan ontkomen kon. Ik wist de slaap in ieder geval niet te vatten tot rond drie uur 's nachts.

3. Statisch

Het werk leek stil te hebben gestaan als ik na een dag vrij weer het kantoor binnenstapte. Alles was identiek aan hoe het twee dagen geleden was. De moord stond er hetzelfde voor, op het feit na dat er nu formeel was opgeschreven dat de dood aangetroffen dame inderdaad vermoord was.

Het verbaasde me dat er was besloten het onderzoek voort te zetten, maar ik schikte me. Ik mocht nog meer foto's analyseren om achter het motief van de moordenaar te komen, maar was het grootste deel van de dag bezig met het drinken van koffie.

Mijn collega's vroegen zich altijd af waarom ik nog middagpauze nam, aangezien mijn werkzaamheden in hun ogen grotendeels uit pauze houden bestond. Ze waren jaloers, dat wist ik ook wel. Jaloers op mij, dat ik niet ontslagen werd. In het kort, evident jaloers op mijn talent.

Uit jaloezie volgden plagerijen. De plagerijen waren kinderachtig en kwamen nooit aan. Door mijn onverstoorde houding en onveranderlijke gelaat konden mijn collega's niet lezen wat me trof. Echt rake opmerkingen werden zo overschaduwde door grove inschattingsfouten. Nadat de bedrijfsleider een programmeur de deur had gewezen omdat hij zout in mijn koffie had gedaan was iedereen een stuk voorzichtiger geworden. Ik werd nu gewoon getolereerd, in al mijn introversie.

Aan het begin vroeg ik me af wat beter was, genegeerd worden of gesard. Mettertijd vond ik het uit, maar toen was het te laat om er nog verandering in te brengen.

's Ochtends kon ik mij nooit zetten tot het smeren van boterhammen voor de lunch. Ik vond het al een heldendaad als het me lukte te ontbijten. Het gebrek aan iets meebrengen zorgde ervoor dat ik

enorm werd gewaardeerd door de buitenlandse uitbater van onze kantine. Elke werkdag kocht ik eenzelfde broodje oude kaas, het was altijd dezelfde prijs, een constante factor waar ik van op aan kon. Ik werd versneld geholpen, hij gaf mij mijn eten en ik hem zijn geld. Dit met een knipoog toe besloot mijn contact met de buitenwereld.

We hadden een grote patio voor pauzes, maar pleinvrees uitlokken in mijn eentje zitten trok mij niet. Ik hield van spanning maar niet van angst. Dus nuttigde ik mijn lunch op mijn werkplek, zorg dragend dat alle kruimels in de prullenbak vielen.

Het motief van de moordenaar was schandalig opzichtig. Geld, niets anders, in zijn auto waren tig bundels briefgeld gevonden. Maar hoe de vermoorde vrouw logisch in het geheel paste was nog niet geheel duidelijk. Een dreiging uit doen gaan naar de getuigen leek het meest waarschijnlijk.

De afdeling burgerlijke zaken onderzocht of de man de vrouw kende. Familie waren ze in elk geval niet. Ze hadden interesse in dezelfde muziek, maar dat was net als zeggen dat ze beiden dezelfde afkomst hadden.

Zelf vond ik muziek een plaag, een epidemie eerder. Vrijwel zonder uitzondering gebrek aan diepte, geen gevoel aan klank gebonden. Ik luisterde het liefst naar jankende honden, wat anderen over het algemeen weer niet bekoorden. Het gehuil bracht me tot rust. Ik staarde dan met een kalme ademhaling naar de maan, de mooiste vrouw die ik kende.

De lof aan de maan was niet gebaseerd op gebrek aan vergelijkingsmateriaal. Toen ik zeventien was zag ik een eerste naakt en anderen volgden met grote snelheid. Geen van hen kon op tegen haar. Als ik dan dwangmatig naar buiten keek was de romance van korte duur.

Nooit had ik een herinnering aan wat ik op een dag had gedaan. Ik vergat het direct. Mocht ik beschuldigd worden van slechts een uur op werk te zijn geweest dan had ik weinig verdediging om aan te voeren.

's Ochtends herinnerde ik me de nacht ervoor glashelder. Hij was van mij, het was mijn eigendom. De bruiloft was uitgesteld maar we hoorden bij elkaar, onlosmakelijk.

Elke avond kwam het op hetzelfde neer. Ik observeerde. Ik zag alles wat er gebeurde, ik zag de man die tegen de boom plaste en ik zag de drugs die hij bij zich had, die hij tot zich nam. Hoe hij zich schunnig gedroeg tegen een verlegen meisje, een egel doodreed. Hij zag mij niet, maar ik doorzag hem.

Een gitzwart zondig aura rondom hem.

4. Contact

Zelf had ik geen abonnement op een krant, maar op weg naar mijn werk pikte ik af en toe een gratis exemplaar mee. Als ik achter mijn bureau zat nam ik hem door. De grootste leugenaars van de eeuw prijkten op de voorpagina, met identieke smoezen voor kleine en grote incidenten. Op de vijfde pagina bij plaatselijk nieuws las ik dat er een man na drugsgebruik het kanaal in was gevallen.

“Ja, dat krijg je met drugs hè?” zei iemand achter me. Het was zo onverwacht dat ik haast schrok. Bijna, want ik ben altijd op alles voorbereid.

“Eigen schuld,” zei ik meegaand. De vrouw was al doorgelopen.

Er werkten maar een klein aantal vrouwen bij de beveiliging. De meesten waren er al eeuwen of zagen er in elk geval zo uit. Nieuwe werkneemsters probeerden altijd een praatje met mij aan te knopen, een poging door mijn harnas heen te prikken. Vreemd genoeg zag ik er vriendelijk uit. Na maximaal drie dagen gaven ze het op.

Dit maakte de opmerking van de extra verbazingwekkend. Ze werkte hier al tijden, zelfs al tijden voor ik binnenlopen kwam. Ik keek haar na om te zien of ze niet naar een collega knipoogde, een weddenschap bevestigend. Maar ze liep door, naar de kopieerapparaten om daar met niemand te

praten.

Tien uur is vroeg voor pauze, maar het was hoognodig.

Een van de eerste dingen die ik gedaan had nadat ik was aangenomen, was het kraken van het kopieerapparaat. Als iemand iets kopieerde werd er automatisch een exemplaar naar mij gestuurd. Ik gebruikte het zelden maar het was nu wel nuttig, ik zag dat ze een boek dupliceerde uit de stadsbibliotheek dat over drugs handelde. Pagina voor pagina bood een rationale voor haar opmerking, ze was toevalligerwijs met hetzelfde bezig. Het kon nog een smoes zijn, al kon ik het makkelijk kloppend maken dat zij wist dat ik dat specifieke krantenartikel las.

Een uur later had zij een illegaal boek in bezit en liep ze terug naar haar werkplek. Ik zond de kopietjes naar huis en nam me voor ze daar eens rustig door te nemen.

De rest van de dag wijdde ik me aan werk.

Kwart voor vijf verliet ik het pand al. Ik verschool me bij de sigarenboer aan de andere kant van de straat. Quasi-geïnteresseerd in de pepermint die daar in grote hoeveelheden was uitgesteld wachtte ik tot de dame van vanmiddag de reis naar huis zou aanvaarden. Dat duurde een poos, met een onrustige winkelier tot gevolg, uiteindelijk kwaad en opgelucht toen ik zonder diefstal of aankoop het pand verliet.

Ze liep richting het tankstation waar de overval vier dagen geleden had plaatsgevonden. Ik hoopte dat ze in de buurt woonde, als ze de trein nemen zou was ik niet in staat haar te volgen.

Na twee straten stopte ze voor een deur, stak haar sleutel in het slot van een rijtjeshuis en werd door geblaf van honden begroet. Ze verdween uit zicht en dat was mijn cue om echt in actie te komen. Ik schreef haar huisnummer op en noteerde de kentekens van alle nabijgelegen auto's. Ik controleerde het elektriciteitskastje in de buurt op de aanwezigheid van internetkabels. Daar bleek ik weinig geluk te hebben, dus ik toog naar huis.

Na een pizza zette ik mij aan mijn computer en had in de kortste keren het internet-adres van de vrouw te pakken via het huisnummer, haar GPS-locatie en het nummer van haar mobiele telefoon via haar kenteken.

De kopietjes die ik had ontvreemd waren gewoonweg saai. Het grootste deel van het boek ging over de gevaren van drugsgebruik. Ik gooide de bestanden in mijn prullenbak.

Iets in me dreef me om meer van de avond te maken, iets wat ik niet kon weerstaan. Ik liet de huissleutel in mijn zak glijden en sloot de deur zacht achter me. Op mijn tenen liep ik de trap af, de straat op.

Gisteren zag ik hier nog een man, nu was hij van de wereld. Het was grappig hoe iets wat zo veel voor iemand kan betekenen met zo veel gemak kan worden verwijderd. Een tegenstribbeling is altijd maar kort, een noodkreet onhoorbaar. Ik ging op de bladeren liggen waar ik hem het laatst had gezien en nam alles in me op, zijn geur die er nog rondzweefde, de sleutels die uit zijn zak waren gevallen en de vaalrood gekleurde bladeren.

5. Een diepe kloof

Bij het ontwaken heb ik een voorgevoel over de dag die komen gaat. Ik heb nog niet de oorzaak kunnen vinden, maar negen van de tien keer blijkt het te kloppen. Vandaag had ik een voorgevoel over wat er zich op werk af zou gaan spelen. Niet mooi.

Ze zou haar mond voorbij kunnen hebben gepraat. Ik wist dat mensen naar me keken, ik wist er zachtjes om mij werd gelachen. Ik had thuis kunnen blijven, maar dergelijke conclusies hielpen niet. Als

ik had besloten naar werk te gaan kon ik daar niet van afwijken, van deze situatie moest ik het beste maken. Mijn koffie verliet mijn gezichtsveld niet vandaag en het mes dat ik voor de zekerheid in mijn jaszak had gestoken bleef binnen grijpafstand.

Geen specifieke opdrachten betekende voor mij extra tijd mijn omgeving te observeren. Maar er werd teruggekeken en oogcontact doodt. Er bleven plekken die mij onbekend waren, die niet terug waren te vinden in mijn innerlijke beveiligingssysteem.

In mijn ooghoeken zag ik mijn collega's wijzen, maar als ik mijn ogen sloot zag ik ze steken en moorden. Geschiedenis gedroeg zich recursief. We leerden niks en ook vandaag zou er gepraat worden over mijn te lange haar, over mijn gelaat. Ik ben blijkbaar mismaakt, ik nam het van hen aan. Uiterlijk maakte me toch warm noch koud. Ik volgde wat goed voelde, handschoenen in de zomer inclusief.

Maar er volgde niets, dus liet ik ze thuisliggen.

“Gaat het wel?”

De dame van de vorige dag stond achter me. Ik kon haar niet antwoorden want elk gewenst antwoord was een leugen. Ze keek verward, misschien bezorgd. Ik staarde vastberaden naar het stapeltje documenten voor me, dat helaas ondersteboven lag. Ze droop af en ik kon ruiken dat haar bezorgdheid niet gemeend was en ze nou pauze ging houden, met mij als hoofdonderwerp van de gesprekken die ze zou voeren. Ze liep alleen niet naar de kantine. Schijnbaar zonder met iemand te praten ging ze weer zitten.

Zonder twijfel berichtte ze haar het voorval door via het netwerk. Ik voelde me enigszins voldaan dat ik haar manier van communiceren had doorgrond, al vond ik het sloom dat ik het nu pas snapte. Routineus schakelde ik mijn netwerk-logboek in zodat ik bewijs kon verzamelen voor de baas.

Maar het netwerk zweeg. Iedereen leek plots ergens anders mee bezig, ze keken naar het plafond, deden alsof ze ergens anders mee bezig waren. In bevond mij in het epicentrum van deze nonchalante ophoping.

Dan kwam de aardbeving, een gummetje tegen mijn oor, een excuus en een lach van een collega die schijnbaar in een hevig gum-gevecht verwickeld was. Ik fronste mijn wenkbrauwen, opende mijn mond wijd en slikte het gummetje in een keer door.

Verbouwereerd keken de twee me aan. “Nou ja...” en ze gingen verder met een gum minder.

Er daalde een serene sfeer over het complex. Het was niet duidelijk of het door mijn actie kwam, waarvan ik nog natrilde, of als adempauze voor een nieuwe aanval diende.

Voorzichtig schoof ik mijn papieren goed en ging aan het werk.

Dat ging zonder problemen tot even na het middaguur. Ik had het aangedurfd een broodje te halen want ik had enorme honger, maar toen ik terug kwam zag ik dat iemand in mijn spullen had gezeten. Na even nadenken constateerde ik dat een van mijn potloden weg was. Ik keek rond maar zag niemand terugkijken.

Een traan liep vastbesloten mijn rechteroog uit. Stil pakte ik mijn spullen en liep het gebouw uit. Ik hoorde voetstappen maar probeerde het te negeren.

“Hé!”

Ik had kunnen raden wie het was. Met ogen die tussen boos zijn en diepe droefenis stonden draaide ik me om.

“Wat moet je? Stop met je met mij bemoeien, ik weet niet eens wie je bent. Laat me gaan!”

“... ik heet Nine,” en haar stem was zacht, alsof ze geschrokken was. Heus niet. “En jij? Kan ik wat doen?”

Ik zag dat ze teleurgesteld keek toen ik wegrende, ik zag het in de achteruitkijkspiegel van een geparkeerde auto. Ze zou wel aan toneel doen.

Als ik me rot voelde hielp niets. Mijn arm lag open, mijn adem stonk naar alcohol, maar ik bleef het gevoel houden. Een eeuwig geheugen beschouwde ik eerst als een zegen, maar nu was het een straf geworden.

Met een brok in mijn keel stond ik op de brug. Een stap, ik zette er dagelijks duizend, maar deze was uitzonderlijk moeilijk. Uiteindelijk maakte ik hem, de verkeerde kant op.

Ik draaide me weg van het water en liep, liep tot mijn benen mij niet meer konden dragen. Daar zakte ik ineen, lichaam en grond, en zag als laatste nog een opgaande zon.

Benieuwd naar de rest?
Download 't gratis
op duizendnegen.nl/stupor